

Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk (Ukraine)
The Academy of Management and Administration in Opole (Poland)
(Poland) High School Humanities Sosnowiec (Poland)
(Poland) High School of Medicine Sosnowiec (Poland)
Slovak Republic University of Economics in Bratislava (Slovak Republic)
Vostok (Russia) The Far Eastern Federal University, Vladivostok (Russia)
Al-Farabi Kazakh National University, Almaty (Republic of Kazakhstan)
Poltava (Ukraine) Poltava University of Economics and Trade, Poltava (Ukraine)
Institute for the Study of Spatial Development, Berdiansk (Ukraine)

PROBLEMS AND PROSPECTS OF TERRITORIES' SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

Collections of Materials of the 2nd International Scientific Conference

April 25-29, 2013

Opole, Poland

Conference Problems and Prospects of Territories' Socio-Economic Development" (April 25-29, 2013, Opole, Poland). – Berdyansk: Publishing Tkachuk, 2013. – 184 p. Rus. language, Ukr. language, Eng. language, Pol. language, SIK language, ISBN 978-966-2261-48-6

The collection of materials of the 2nd International Scientific Conference considers modern theories, their practical aspects, tools for analyzing and managing complex socio-economic problems and prospects of territories' socio-economic development, as well as promising new research directions are presented. Grounded systematic methodological concept and design principles of socio-economic research, taking into account the features of socio-economic determinants in constructing models of socio-economic systems at various levels, the purpose of which is to substantially increase the economic efficiency of such systems. Paying separate attention to the study of the financial and economic instruments of territorial development and enterprises in the spatial coordinate system.

For academics, postgraduates and undergraduates students, staff research organizations, managers of enterprises and organizations.

Editorial board: prof. PhD M.Duczmal (co-chair of organizing committee), prof. DcSc V.Zarva (co-chair of organizing committee), prof. DcSc I.Bogdanov, prof. DcSc I.Britchenko, prof. PhD V.Gonda, doc. DcSc V.Saenko, doc. PhD O.Bordousov, doc. PhD N.Dubrovina, doc. PhD W.Duczmal, doc. PhD T.Nestorenko, Ing. PhD J.Peliova, doc. PhD A.Nestorenko (responsible secretary of Conference).

Materials are presented in the author's own words.
Authors held responsible for content of the materials.

UDC 332.1:332.145

ISBN 978-966-2261-48-6

© Authors of articles, 2013.
© Publisher O.Tkachuk, 2013.

SECTION 1 THE FINANCIAL AND ECONOMIC INSTRUMENTS OF TERRITORIAL DEVELOPMENT

інструментів	
Дубаєва Ж.Я., Айтбаєтова А.Б. Економічний розвиток територій як фактор економічного розвитку регіонів	
Баранік Ю.В. Проблеми інвестиційного розвитку економіки України	1
Білай Ю.В. Денежна політика правительств бездержавних сил Юга Росії (1918-1920 рр.)	11
Білік О.С. Визначення напрямів формування інноваційної діяльності на еколого-економічних засадах	14
Болуслаєв Ш.А. Інновації в нафтогазовій промисловості Казахстану	15
Вермінська О.М. Система забезпечення інноваційного розвитку на мезорівні	17
Гайдук М.В. Інвестиційна привабливість України та шляхи її підвищення	19
Гладкая А.В. Оценка уровня конкурентоспособности предприятия	21
Дарибаєва М.Ж. Особенности развивающихся фондовых рынков (на примере Республики Казахстан)	23
Дубовская Л.И. Причины и пути выхода из «Великой рецессии» в идеях Пола Кругмана	25
Євтушенко А.Ф. Інвестиційна привабливість як чинник розвитку підприємництва	28
Извєкова Ю.В. Проблема привлечения иностранных инвестиций в Украину	29
Ishuova Zh. Dynamic stochastic general equilibrium model of Kazakhstan, Russia and the Rest of the World	31
Кобельчук Н.М., Мухін І.О. Стабільність курсу гривні як чинник економічного розвитку України	33
Коровко Ю.В. Роль кадровой политики в достижении целей предприятия	35
Ковáč F. Lafferova krivka – teória a prax	36
Кудабаєва Ж. М. Региональная политика Казахстана как экономический инструмент развития регионов	38
Курьсь Т.Є. Стимулюючі та стримуючі чинники інфляційних процесів в Україні	40
Ныгыметова А.М. Роль прямых иностранных инвестиций в экономическом росте и развитии несырьевого сектора Казахстана	42
Павлюк Н.П. Фінансово-економічний розвиток рибної галузі Рівненської області	44
Петягін Д.В. Проблеми управління державним боргом України	45
Попова С.В. Мотиви виходу підприємства на зовнішній ринок	47
Skalák P. Inovácie a ich význam pre krajinu	49
Соловйова О.О. Передумови визначення цінової конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості	51

Коломоєць В.Г., Місевич С.В. Перспективи стратегічного співробітництва України та Польщі.....	148
Місюкевич В.І., Гринько С.М. Просторовий розвиток економіки регіону: теоретичні можливості / практичні аспекти.....	150
Мухашев А.С. Анализ социально-экономического состояния регионов Казахстана.....	151
Novák M. <i>Globalne finančné krízy</i>	153
Нурманова Б.З. Региональное развитие Республики Казахстан: методология.....	156
Овчинникова О.Р. Метод двух крайних точек в исследовании миграции населения.....	158
Орленко О.В. Пріоритети та інструменти імпортозаміщення у стратегії модернізації підприємств круп'яної галузі України.....	160
Пасічник О.А. Використання математичних методів у дослідженні чинників впливу на міграцію між Україною і Республікою Польща.....	162
Прушківська Е.В. Формування постіндустріального суспільства та теорії просторової організації в національній економіці.....	165
Спанкулова Л.С., Такишева А.М. Региональные аспекты роста и развития экономики Казахстана.....	166
Темирбаева С.Б., Садуллаева А.П. Рациональное размещение производительных сил Республики Казахстан как фактор диверсификации экономики.....	168
Трало І.М. Формування стратегічного потенціалу регіону в умовах просторової економіки.....	170
Tumanova M.E., Tumanova G.I., Tumanova F.I. Investment portfolio optimization & shares securities by diversification Markowitz.....	172
Федотов А.И. Проблемы развития туристического сектора в Украине.....	173
Хусаинова Ж.С. Параметры устойчивого развития региональной социально-экономической системы.....	175
Шевцов Д.В. Стратегічні напрями ефективного функціонування підприємств олієжирового підкомплексу України.....	177
Шормакова Ж.Ж. Проблемы формирования и развития экспортного зернового потенциала Республики Казахстан.....	178
Яценко Е.А. Анализ состояния и тенденций развития рынка пива Украины.....	180

SECTION 1
THE FINANCIAL AND ECONOMIC INSTRUMENTS
OF TERRITORIAL DEVELOPMENT

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНСТРУМЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ
КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ

Дубакирова Ж.Я., Айтбембетова А.Б.²
Казахский национальный университет имени Абая, Республика Казахстан
kom1000@mail.ru, ²aitbembetova2010@mail.ru

Современное развитие индустриального производства сопровождается сверхинтенсивным использованием природных ресурсов, а также колоссальным загрязнением окружающей среды во всех регионах Казахстана. На большей части территории республики отсутствует естественная способность природной среды к воспроизводству. В связи с этим экологическая ситуация становится все более значимым фактором развития, влияющим на все стороны экономического, социального и демографического благополучия страны. Приведем лишь некоторые факты антропогенного воздействия на окружающую среду:

Аральский и Семипалатинский регионы объявлены зонами экологического бедствия, где произошли разрушение естественных экологических систем, деградация флоры и фауны и вследствие неблагоприятной экологической обстановки нанесен существенный вред здоровью населения;

экстенсивное развитие сельскохозяйственного производства привело к деградации земель, более 60% территории страны подвержено жесточайшему опустыниванию, что приводит к уменьшению плодородия почв и, как следствие, к сокращению продуктивности животноводства и растениеводства;

за 40 лет эксплуатации целинных и залежных земель в результате ветровой и водной эрозии утрачено 1,2 млрд. тонн гумуса;

по водобеспеченности на душу населения Казахстан занимает последнее место среди стран СНГ. При этом ежегодно в поверхностные водоемы республики сбрасывается более 200 млн. м³ загрязненных сточных вод;

увеличивается количество вредных выбросов. Большинство зон высокого загрязнения атмосферного воздуха совпадает с местами концентрированного расселения людей. В Павлодарской, Карагандинской областях на каждого жителя в 2011 г. приходилось соответственно 847 и 691 кг вредных выбросов;

в результате деятельности предприятий горно-металлургического комплекса на территории Казахстана скопилось более 20 млрд. т промышленных отходов при ежегодном поступлении около 1 млрд. т, в том числе 230 миллионов тонн радиоактивных.

Имеющаяся статистика отмечает рост токсичных отходов. За последние годы их ежегодное образование возросло со 150 млн. тонн в 2002 г. до 425 миллионов тонн в 2011 г., или в 1,8 раза. Они сосредоточены преимущественно в Костанайской (47,7%), Восточно-Казахстанской (22,7%) и Карагандинской (19,2%) областях.

Рис.2. Прогнозні значення приросту (скорочення) міграції для Хмельницької області

Як бачимо, емпіричні значення, що розраховані за моделями «накрили» вихідні дані, що говорить про адекватність отриманих прогнозних значень. А для ефективного управління процесами міграції необхідно будувати політику на основі прогнозів і перспектив розвитку в даному питанні. Важливою характеристикою прогнозу є його надійність або достовірність, яка визначається насамперед точністю вхідної інформації, а також обґрунтованістю гіпотез про очікувані зміни соціально-економічних чинників, що впливають на міграційні процеси.

Для того, щоб методи прогнозування дали кращий результат, потрібно скоротити «крок» прогнозування: за менший проміжок часу (місяць) ймовірність кардинальної зміни зовнішнього середовища прогнозування значно менша ніж при прогнозуванні на довший проміжок часу (рік).

Література

1. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник Геєць В.М., Клебанова Т.С., Черняк О.І., Іванов В.В., Дубровина Н.А., Ставицька А.В. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 396 с.

ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ У СТРАТЕГІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ КРУП'ЯНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Орленко О.В.

Міжнародний університет бізнесу і права, Україна
el2005@ukr.net

Україна належить до числа країн з розвинутою індустріальною базою достатньо високим ресурсним потенціалом. На сьогодні в основному вичерпані можливості інерційного зростання, що підтверджено звуженням зовнішнього попиту та надмірним насиченням внутрішнього ринку імпортованими товарами. Національна економіка потребує глибоких перетворень, зокрема промисловості, сільському господарстві, системі державного і корпоративного управління, що дасть змогу підвищити економічну стійкість країни.

Кожна держава намагається визначити найефективнішу стратегію розвитку її економіки, що є актуальним в умовах нестабільності ситуації на світовому ринку, збільшення ризиків у політичній, фінансовій, військовій сфері, виникнення труднощів у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та залученні іноземних інвестицій. Успішність реалізації економічної, соціально-економічного розвитку держави обумовлена як в самій державі, так і за її межами. У рейтингу конкурентоспроможності (Global Competitiveness Report) за 2011-2012 рр. який визначає «Всеукраїнський економічний форум», Україна займає 82 місце серед 142 країн, а за індексом сталого розвитку перебуває на межі критичності.

У структурі національної економіки залишилися переважно галузі, які добувають сировину або випускають продукцію низьким ступенем обробки для експорту, завантаження потужностей яких залежить від попиту на зовнішньому ринку. Багато підприємств інших галузей не витримали конкуренції навіть на внутрішньому ринку. Споживчий ринок України все більше наповнюють товари іноземного виробництва.

Аналіз показників динаміки виробництва основних видів продукції харчової промисловості у 2005-2011 рр. свідчить про суттєве зростання виробництва олії та тваринних жирів, які є основним продуктом експорту харчової промисловості – у 2011 р. їх виробництво подвоїлося порівняно з 2005 р. (табл.1).

Таблиця 1
Динаміка обсягів виробництва основних видів продукції харчової промисловості

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Виробництво м'яса та м'ясних продуктів, тис. тонн	1102,4	1244,8	1501,8	1442,8	1352,4	1450,8	1439,7
Перероблення та консервування овочів та фруктів, тис. тонн	852	934,5	1199,7	1151,6	919,6	924,2	851,2
Виробництво олії та жирів, тис. тонн	1684	2391	2545	2183	3149	3393	3529,2
Виробництво молочних продуктів та морозива, тис. тонн	1942	1843,3	1932	1852,9	1734,6	1730	1691,1
Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної пром., крохмалю та ін., тис. тонн	3286	3018	3226	3393	3131	2972	2569,1
Виробництво ін. харч. прод., тис. тонн	5389	5741	4951	4631	4146	4699	5326
Виробництво напоїв, млн. дал.	615,8	674,9	774,9	745,9	666,9	687,9	644,3
Виробництво сигарет, млрд. шт.	120	120	129	130	114	103	95,5

Протягом 2009-2011 рр. тенденцію до скорочення виявляли виробництва молочних продуктів та морозива, продуктів борошномельно-круп'яної промисловості та сигарет. У 2011 р. знизилась обсяги виробництва м'яса та м'ясних продуктів, переробка та консервування овочів та фруктів, виробництва напоїв. Розвиток харчової промисловості є важливою домінантою для

задоволення споживчого попиту на внутрішньому ринку України і забезпечення продовольчої безпеки держави. Процеси реформування в агропромисловому комплексі привели до розширення асортименту та підвищення якості продовольчих товарів, але на сьогодні насичення споживчого ринку продуктами харчування відбувається частково за рахунок імпорту або переробки значної кількості імпортованої сировини.

Ефективність роботи харчової промисловості України та зникнення залежності ринку продовольчих товарів від імпорту мають забезпечуватися шляхом розвитку сільськогосподарської сировинної бази, підвищення продуктивності праці за рахунок упровадження кращих ресурсозберігаючих технологій, підвищення науково-технічного та технологічного рівня виробництва, розвитку кооперативних зв'язків між постачальниками сировини, виробниками та реалізаторами продукції, створення рівних умов конкуренції для вітчизняних та іноземних виробників; гармонізації українських стандартів виробництва та переробки аграрної продукції з європейськими; забезпечення пріоритетного розвитку виробництва кінцевої продукції глибокої переробки.

Проектом «Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» передбачається ряд пріоритетних напрямів економічної політики України [1]. Щодо підтримки вітчизняного виробника круп та реалізації політики імпортозаміщення, то пріоритетами стимулювання розвитку імпортозамінних виробництв на ринку продукції харчової промисловості є наступні:

- посилення захисту національних виробників від неякісної та небезпечної харчової продукції іноземного виробництва, недобросовісної конкуренції та монополізму на внутрішньому ринку, а також обмеження імпорту продукції, яка може виготовлятися в Україні;

- сприяння розвитку інфраструктури зберігання та збуту продукції агропромислового комплексу, а також виробничої інфраструктури у харчопереробній галузі, що дозволить знизити втрати сировини через незадовільні умови її зберігання та суттєво підвищити рівень забезпеченості крупопереробних підприємств сировиною, а також забезпечити агропромислові підприємства необхідною технікою для переробки сільськогосподарської сировини.

Література

1. Представлено проект Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245986315&cat_id=2442772
12.

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ У ДОСЛІДЖЕННІ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА МІГРАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ І РЕСПУБЛІКОЮ ПОЛЬЩА

Пасічник О.А.

Хмельницький національний університет, Україна
pasechnik_lyosha@mail.ru

Після проголошення незалежності України в країні значно погіршилась соціально-економічна ситуація. Рівень життя населення знижувався, реальна заробітна плата падала, зростало безробіття. Люди переставали вірити у покращення життя на Батьківщині. Велика кількість людей відправлялась за кордон у пошуках кращої долі.

Дане дослідження проводилось на прикладі Польщі, адже саме ця країна в останні роки все більше приваблює українців та швидкими темпами нарощує видачу ім'якорних документів на роботу. Так, з 2005 до 2012 рік кількість виданих дозволів на проживання для українців зросла з 2897 до 34000 осіб. І в подальші роки тенденція навряд чи зміниться з боку сторони

необхідно. В даній роботі відображена необхідність застосування математичних методів у дослідженні впливу на міграцію між Україною та Республікою Польща.

Об'єктом проаналізувати чинники, які впливають на міграційний стан, за допомогою методів факторного аналізу. Були використані методи факторного аналізу, долягає в переході від опису деякої кількості досліджуваних об'єктів, заданої великим числом, наприклад, безпосередньо змінюваних ознак, до їх опису меншим числом, максимально інформативних глибинних змінних, що відображають найбільш істотні властивості явища. Дослідження будемо проводити на прикладі методу головних компонент за алгоритмом:

- 1) обчислення матриці стандартизованих ознак $X \rightarrow Z$;
- 2) обчислення кореляційної матриці стандартизованих ознак $Z \rightarrow R$;
- 3) обчислення матриці власних значень L та матриці нормованих власних векторів $V: R \rightarrow (L, V)$;
- 4) обчислення матриці факторних навантажень: $(L, V) \rightarrow W = VL^{1/2}$;
- 5) обчислення матриці значень факторів $(Z, W) \rightarrow F = ZW^{-1}$.

Визначивши головні компоненти, відбираємо лише ті, які пояснюють найбільшу частку дисперсії вихідних ознак.

Кількість легальних емігрантів з України у Польщу наведено в табл. 1.

Перший показник прийmemo за результативну ознаку, решту – за чинники. За допомогою методів компонентного аналізу потрібно виявити латентні фактори, що здійснюють вплив на результативний показник.

Таблиця 1
Чинники, які впливають на еміграцію з України у Польщу

Роки	Легально емігрувало у Польщу з України, чол.	Кількість зайнятого населення в Україні, тис. осіб.	Кількість безробітного населення в Україні за методикою МОП, тис. осіб.	Потреба в робочій силі в Республіці Польща, тис. осіб	Середньомісячна заробітна плата в Польщі, грн.	Середньомісячна заробітна плата в Україні, грн.	Потреба в робочій силі в Україні, тис. осіб
	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
2005	2897	18886,5	1595,2	193	5983,0	806	186,6
2006	3275	19032,2	1513,7	242	6226,6	1041	170,5
2007	3851	19189,5	1416,7	253	6764,0	1351	169,7
2008	6321	19251,7	1424	198	7399,6	1806	91,1
2009	10200	18365	1956,6	172	7799,4	1906	65,8
2010	13150	18436,5	1784,2	195	8106,1	2239	63,9
2011	18669	18516,2	1731,7	205	8544,9	2633	59,3
2012	34000	18835,4	1629,2	222	8926,4	3025	48,6

Наступними кроками є проведення стандартизації даних та знаходження кореляційної матриці, що необхідно для обчислення матриці власних значень та власних векторів. Розрахувавши усі ці матриці, обчислюємо матрицю факторних навантажень. В результаті розрахунків отримали дві головні компоненти F_1 і F_2 .

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ**

Збірник матеріалів 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції
25-29 квітня 2013
Ополе, Польща

*(Російською, українською, англійською, польською
та словацькою мовами)*

Збірник матеріалів 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції містить сучасні теорії, практичні аспекти та інструменти аналізу і управління складними соціально-економічними системами та визначення перспектив соціально-економічного розвитку територій. В збірнику також представлено нові перспективні напрямки досліджень, обґрунтовано системні методологічні концепції і конструктивні принципи ведення просторових досліджень, досліджено особливості врахування просторових детермінант при побудові моделей розвитку соціально-економічних систем різних рівней, метою яких є істотне підвищення економічної ефективності таких систем.

Окремо приділено увагу питанням дослідження ефективності фінансових та економічних інструментів розвитку територій та підприємств в просторовій системі координат.

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 09.04.2013 р.

Гарнітура «Arial». Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Друк – різнографія. Ум.-друк. арк. 16,60. Обл.-вид. арк. 17,01

Наклад 300 прим. Зам. № 057

Видавництво та друк Ткачук О.В.

71100, Запорізька обл., м. Бердянськ, вул. Кірова, 52/49, 53

Тел. +38097- 918-66-41, +38066-106-29-93; e-mail: Tizdat@gmail.com

<http://izdatelstvo.at.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до

Державного реєстру видавців, виготівників і

розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 3377 від 29.01.2009 р.